

A decorative graphic on the left side of the page consists of a large blue triangle pointing right, and a cluster of smaller triangles in shades of grey, green, and blue, some pointing right and some pointing left, creating a sense of movement or a network.

Granskning av regionstyrelsens ägarstyrning av Jönköping Airport AB

Rapport

Region Jönköpings Län

2025-11-05

Antal sidor 24

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	Sammanfattning	3
2	Bakgrund	6
3	Syfte och revisionsfrågor	7
4	Avgränsning	7
5	Revisionskriterier	7
6	Metod	8
7	Resultat av granskningen	9
7.1	<i>Ägandeskapet av Jönköping Airport AB</i>	9
7.1.1	Bedömning	10
7.2	<i>Styrning av bolaget</i>	10
7.2.1	Bedömning	15
7.3	<i>Uppföljning och kontroll av bolaget</i>	16
7.3.1	Bedömning	19
8	Samlad bedömning och rekommendationer	21

1 SAMMANFATTNING

Azets Revision & Rådgivning AB (Azets) har av revisorerna i Region Jönköpings län fått i uppdrag att granska regionstyrelsens ägarstyrning av Jönköping Airport AB. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

Granskningen har syftat till att bedöma om regionstyrelsens ägarstyrning av Jönköping Airport AB säkerställer att regionfullmäktiges mål och uppdrag uppfylls.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att regionstyrelsen i allt väsentligt har etablerade strukturer för en ändamålsenlig ägarstyrning av Jönköpings Airport AB. Bakgrunden är att väsentliga styrdokument finns på plats och följs av regionstyrelsen och att det även finns etablerade forum för ägarstyrning, ägardialog och uppsikt.

Vi bedömer dock att regionstyrelsen inom ramen för sin ägarstyrning endast delvis är en tillräckligt aktiv ägare sett till de utmaningar som finns avseende Jönköpings Airport AB. Detta eftersom vår granskning visar att det finns behov av en aktivare ägare i form av såväl kravställning som analys utifrån bolagets ekonomiska förutsättningar, vilket i sin tur ställer krav på en närmare och tätare dialog såväl med bolaget som med Jönköpings kommun som samarbetspartner.

I beredningsunderlaget som låg till grund för regionfullmäktiges beslut att gå in som delägare i Jönköping Airport AB berörs olika områden. Där lyfts exempelvis hur flygplatsen behövs för att skapa en attraktiv och konkurrenskraftig region, ambulansflyg och upprätthållandet av viktiga samhällsfunktioner (beredskaps- och karantänsflygplats).

Vi noterar att gällande ägardirektiv och bolagsordning reglerar bolagets uppdrag och syfte. Därtill återfinns det ett antal mål, både verksamhetsmässiga och finansiella mål i ägardirektivet. Vi noterar dock att bolaget har synpunkter på beloppsgräns för ägarsamråd.

Inom ramen för granskningen framgår att regionstyrelsen och bolaget har återkommande ägarsamråd och ägardialoger. Därtill framgår av protokollgranskningen att regionstyrelsen och regionstyrelsens arbetsutskott har återkommande möten med bolaget, dels i form av ägarsamråd och via ägardialogsmöten. Vi noterar dock att den löpande dialogen i huvudsak sker mellan moderbolaget i kommunen och bolaget, och inte med båda ägarna.

Vi kan konstatera att regionstyrelsen, i enlighet med kommunallagen, 6 kap. 9 § för år 2024 provat om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Därtill noterar vi att målen och riktlinjerna som i finns ägardirektivet delvis följs upp i den bolagsrapport som bolaget upprättar. I bolagsrapporten saknas uppföljning av tre fastställda mål eller riktlinjer. Två av dessa följs inte upp av bolaget och berör regionens mål eller riktlinjer. Vi noterar dock att det finns motsvarande/liknande målområden som härrör från Jönköpings kommun och som följs upp i bolagsrapporten. Därtill har bolaget ett finansiellt mål som ställer krav på att bolaget ska vidta åtgärder för att på lång sikt förbättra resultatet utan att påverka säkerheten och miljön. I de fall bolaget inte kan uppnå en ekonomi i balans på egen hand ska ägarna täcka upp underskotten. Vi har inom ramen för granskningen, inte tagit del av några tydliga åtgärder och en plan för hur ekonomin ska förbättras i enlighet med målet. Vi kan inte se att regionstyrelsen som ägare efterfrågat kompletterande uppföljning eller på annat sätt aktivt bidragit till att åtgärder och planering med anledning av detta tas fram.

I den följande tabellen redovisas våra samlade bedömningar av respektive revisionsfråga.

<div style="text-align: center;"> Nej Endast delvis I allt väsentligt Ja </div> 	
Revisionsfråga	Bedömning
Har regionstyrelsen säkerställt att syftet med delägandet av Jönköping Airport AB tydliggjorts inför beslutet om ägandeskap?	<i>Ja</i>
Har regionstyrelsen säkerställt en ändamålsenlig styrning av Jönköping Airport AB?	<i>I allt väsentligt</i>
Är ägardirektiv och bolagsordning ändamålsenligt utformade och utgör dessa en grund för en aktiv styrning?	<i>I allt väsentligt</i>
Finns det tydliga verksamhetsmål och finansiella mål för bolaget?	<i>I allt väsentligt</i>
Följer regionstyrelsen löpande upp hur ägardirektiv, bolagsordning och övriga styrdokument efterlevs?	<i>Endast delvis</i>
Har regionstyrelsen säkerställt en tillräcklig uppföljning och kontroll av Jönköping Airport AB?	<i>I allt väsentligt</i>
Finns det ändamålsenliga rutiner för rapportering och uppföljning av Jönköping Airport AB?	<i>I allt väsentligt</i>
Vidtar regionstyrelsen tillräckliga åtgärder i de fall Jönköping Airport AB redovisar avvikelser mot ekonomi och/eller mål?	<i>Endast delvis</i>
Har regionstyrelsen följt upp om syftet med ägandeskapet av Jönköping Airport AB uppnås?	<i>Endast delvis</i>
Finns ändamålsenliga forum för dialog mellan regionstyrelsen och Jönköping Airport AB?	<i>I allt väsentligt</i>

För närmare beskrivning av bakgrunden till våra bedömningar hänvisar vi till respektive avsnitt i revisionsrapporten.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi regionstyrelsen att:

- Genomföra en utvärdering av vilka åtgärder som bör vidtas för att inom ramen för nuvarande bolagsordning och ägardirektiv bli en aktivare och tydligare ägare av Jönköping Airport AB, och där nyckelpersoner i den egna förvaltningen i högre utsträckning involveras.
- Ta initiativ till en utvecklad samordning av ägarstyrningen och uppföljningen av bolaget tillsammans med Jönköpings kommun där särskilt samordning inför bolagsstämma prioriteras.

- Säkerställa att samtliga mål och riktlinjer som återfinns i ägardirektivet följs upp och att åtgärder vidtas av bolaget vid avvikelser.
- Säkerställa en tillräcklig uppföljning av bolagets ekonomi och att åtgärder och en plan tas fram för att på lång sikt förbättra bolagets ekonomi i enlighet med det finansiella målet i ägardirektivet.

2 BAKGRUND

Azets har av revisorerna i Region Jönköpings län fått i uppdrag att granska regionstyrelsens ägarstyrning av Jönköping Airport AB. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

Under år 2022 ingick Region Jönköpings län ett delägarskap med Jönköpings kommun av Jönköping Airport AB. Regionfullmäktige beslutade i december år 2021 att uppdra regionstyrelsen att utifrån beslut i styrelsen och beredningsunderlag upprättat av förvaltningen fortsätta dialogen med Jönköpings kommun avseende ett regionalt delägarskap i bolaget. Regionfullmäktige beslutade vid sitt sammanträde i april år 2022 att förvärva 50 procent av aktierna i Jönköping Airport AB.

I samband med att regionen gick in som delägare i bolaget justerades bolagsordning och ägardirektiv. Av bolagsordning och ägardirektiv framgår det regionala ägarintresset och syftet med regionens delägarskap i Jönköping Airport AB. ”*Ändamålet med bolagets verksamhet är att bedriva flygplatsverksamhet och därmed tillgodose behovet av flyg som en kommunikations- och transportmöjlighet för Jönköpings kommuns och Region Jönköpings läns invånare, näringsliv, offentliga verksamheter och besökare. Genom den bedrivna verksamheten avser man bidra till Jönköping kommuns och Region Jönköpings läns utveckling och tillväxt.*”¹. Av ägardirektivet framgår hur ägarnas styrning av bolaget ska ske och hur ägarnas dialog med styrelse och VD för Jönköping Airport AB ska genomföras under löpande verksamhetsår. Utöver detta framgår även hur regionen och kommunen ska utöva sin uppsikt över bolaget.

Att ha en fungerande ägarstyrning är väsentligt för att säkerställa att ändamålet med att äga bolaget nås. En fungerande ägarstyrning utgörs av väl utformade styrdokument, en utvecklad dialog och kommunikation mellan ägare/ägarens representanter och bolag, samt en ändamålsenlig återrapportering av ekonomi och verksamhetsresultat till ägaren. Ägardirektiv och styrningen av bolaget ska återspeglas i bolagets egna mål och i hur verksamhetens bedrivs. Det är därför väsentligt att ägardirektiven är tydliga och möjliga att tillämpa. Det ska vara möjligt att följa upp verksamhetens resultat mot ägardirektiv och bolagsordning, och resultatet ska redovisas på ett rimligt vis i årsredovisningen.

Sedan regionen ingick ett delägarskap i Jönköping Airport AB har bolaget redovisat väsentliga underskott i drift och verksamhet. År 2022 redovisades ett underskott mot budget på cirka -20 Mkr, för år 2023 ett underskott på cirka -34 Mkr och för 2024 redovisas ett underskott på -32 Mkr. Prognosen för 2025 pekar mot ett ökat underskott.

Regionstyrelsen har som företrädare för regionen ansvar för att utöva ägarstyrning och uppsikt över bolaget. Genom sin ägarstyrning ska regionstyrelsen tillförsäkra att bolaget bedriver sin verksamhet i enlighet med bolagsordningen och av regionfullmäktige fastställda ägardirektiv. Regionstyrelsen ska ta de initiativ som krävs för att bolaget vid eventuella avvikelser eller brister i relation till ägarnas uppdrag vidtar åtgärder som säkerställer att bolagets styrelse vidtar de åtgärder som krävs för att verksamheten bedrivs i enlighet med bolagsordning och ägardirektiv. .

Regionens förtroendevalda revisorer bedömer att det finns en risk för att regionstyrelsens ägarstyrning av bolaget inte i tillräcklig omfattning har sin utgångspunkt i bolagsordningar, ägardirektiv och regionfullmäktiges övergripande mål och uppdrag som har bäring på bolaget och dess ändamål. Därmed finns det en risk för att bolaget inte redovisar en tillräcklig måluppfyllelse. Revisorerna har med anledning av bakgrunden ovan beslutat att genomföra en fördjupad granskning av ägarstyrningen av Jönköping Airport AB.

¹ Bolagsordningen §§3-4 samt ägardirektiv §§ 1–2

3 SYFTE OCH REVISIONSFRÅGOR

Granskningen syftar till att bedöma om regionstyrelsens ägarstyrning av Jönköping Airport AB säkerställer att regionfullmäktiges mål och uppdrag uppfylls. Granskningen avser besvara följande revisionsfrågor

- Har regionstyrelsen säkerställt att syftet med delägandet av Jönköping Airport AB tydliggjorts inför beslutet om ägandeskap?
- Har regionstyrelsen säkerställt en ändamålsenlig styrning av Jönköping Airport AB?
 - Är ägardirektiv och bolagsordning ändamålsenligt utformade och utgör dessa en grund för en aktiv styrning?
 - Finns det tydliga verksamhetsmål och finansiella mål för bolaget?
 - Följer regionstyrelsen löpande upp hur ägardirektiv, bolagsordning och övriga styrdokument efterlevs?
- Har regionstyrelsen säkerställt en tillräcklig uppföljning och kontroll av Jönköping Airport AB?
 - Finns det ändamålsenliga rutiner för rapportering och uppföljning av Jönköping Airport AB?
 - Vidtar regionstyrelsen tillräckliga åtgärder i de fall Jönköping Airport AB redovisar avvikelser mot ekonomi och/eller mål?
 - Har regionstyrelsen följt upp om syftet med ägandeskapet av Jönköping Airport AB uppnås?
- Finns ändamålsenliga forum för dialog mellan regionstyrelsen och Jönköping Airport AB?

4 AVGRÄNSNING

Granskningen omfattar regionstyrelsens ägarstyrning av Jönköping Airport AB

5 REVISIONSKRITERIER

I granskningen har revisionskriterierna utgjorts av:

- Kommunallagen (2017:725) 2 kap, 10 kap §§ 1–4 samt 7–9, 6 kap. §§1–6 och 9–11
- Aktiebolagslagen (2005:551)
- Bolagsordning och ägardirektiv för Jönköping Airport AB
- Regionfullmäktiges budget och uppdrag
- Tillämpbara interna regelverk, policys och beslut avseende ägarstyrning
- Mål och syfte med regionens delägarskap i enlighet med beslutsunderlag i regionfullmäktige 2022-04-19

6 METOD

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och intervjuer/avstämningar med ansvariga tjänstepersoner och förtroendevalda i regionstyrelsen och Jönköping Airport AB. Vi har intervjuat:

- Presidiet i regionstyrelsen
- Presidiet i styrelsen för Jönköping Airport AB
- Regiondirektör
- Ekonomidirektör
- VD i Jönköping Airport AB
- Ekonomichef i Jönköping Airport AB

De bedömningar som avlämnas i granskningen har utgått ifrån följande bedömningsnivåer.

Alla som intervjuats inom ramen för granskningen har fått möjlighet att yttra sig kring rapportens innehåll.

7 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

7.1 ÄGANDESKAPET AV JÖNKÖPING AIRPORT AB

Beredning av ärendet inför regionstyrelsens förslag till beslut

I kallelsen till regionstyrelsens sammanträde 2021-11-09² bifogades ett antal beredningsunderlag kopplat till Jönköping Airport AB. Mest omfattande är konsultutredningen genomförd av Ramboll AB. Av utredningen *"Utredningsuppdrag. Nyttan med Jönköping Airport"*³ framkommer följande: *"Flygplatsen anses vara en viktig aktör för att länet ska förbli attraktivt för boende, företagare och besökare. Merparten av respondenterna uppger att en eventuell avsaknad av Jönköping Airport skulle ha en negativ inverkan, både på den individuella organisationen men framför allt på samhället i stort. Tillgången till en flygplats anses vara grundläggande för att regionen ska förbli lockande och möjliggöra tillväxt inom näringslivet."*

I kallelsen återfinns en promemoria som berör *"Jönköping Airport och rollen för Region Jönköpings län"*⁴. Promemorian lyfter att flygplatsen bedöms vara viktig för att möjliggöra goda förutsättningar att kunna locka och behålla invånare och företag samt att en avsaknad av flygplatsen skulle ha en negativ inverkan på regionens attraktivitet. Underlaget pekar på att förutsättningarna för ett aktivt ägarskap är att regionen går in i ett 50/50 ägarskap med Jönköpings kommun. Därtill finns även ett kortare segment om det årliga driftbidraget som regionen utbetalar till flygplatsen: *"Till driften av Jönköping Airport lämnar Region Jönköpings län ett årligt bidrag. Om bidraget från Region Jönköpings län i framtiden kommer att öka kraftigt kan det vara rimligt att regionen vill påverka hur pengarna används och därmed vara med i frågor kring flygplatsens utveckling vilket innebär att det är relevant att fundera på vilken roll Region Jönköpings län ska ha. Tänkbara alternativ i ett längre framtidsperspektiv är allt från passiv finansör, aktiv avtalspart till jämbördig ägare."*

I handlingen *"Delägarskap i Jönköpings Airport AB"*⁵ motiveras delägarskapet bland annat med att flygplatsen är en resurs för att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner och fungera som bland annat beredskaps- och karantänsflygplats. Ett regionalt delägarskap i Jönköpings Airport AB bedöms stärka möjligheterna för den regionala utvecklingen och tillväxten i Jönköpings län. Den regionala sjukvårdens behov av luftburen sjuktransport lyfts också som en väsentlig faktor för det regionala ägarintresset i bolaget.

Regionfullmäktiges beslut om delägarskap, ägardirektiv och bolagsordning

Vid regionfullmäktiges sammanträde 2022-04-19, § 32⁶ fattades det formella beslutet där regionfullmäktige godkände att Region Jönköpings län förvärvar 50 procent av totalt 4 000 aktier i Jönköping Airport AB för en köpeskilling om 2 miljoner kronor, i enlighet med aktieöverlåtelseavtalet. Tillträde ska ske den 1 juni 2022. Som en följd av beslutet godkänner fullmäktige också en bolagsordning och ägardirektiv som ska gälla för bolaget.

Av bolagets ägardirektiv⁷ framgår bland annat att ändamålet med bolagets verksamhet är att bedriva flygplatsverksamhet samt att bolaget, genom den bedrivna verksamheten, ska bidra till Jönköping kommuns och Region Jönköpings läns utveckling och tillväxt.

² Daterat 2021-11-09

³ Daterat 2021-05-26

⁴ Daterat 2021-09-24. Regional utveckling.

⁵ Daterat 2022-03-13 RJL 2021/2058

⁶ Daterat 2022-04-19,

⁷ Utfärdat av kommunfullmäktige i Jönköpings kommun 2023-12-13 och av regionfullmäktige i Region Jönköpings län 2023-12-05. Därefter fastställt av Jönköping Airports AB:s bolagsstämma.

I fastställd bolagsordning för Jönköping Airport AB⁸ framgår att bolaget ska svara för driften, förvaltningen och utvecklingen av flygplatsen och därigenom tillgodose behovet av flyg som en kommunikations- och transportmöjlighet för invånare, näringsliv och besökare.

lakttagelser från intervjuer

I våra intervjuer framkommer att det innan regionen gick in som delägare genomfördes ett antal utredningar, exempelvis tidigare nämnda konsultutredning. Det upprättades även ett flertal tjänsteskrivelser där nyttan och ägandeformerna för regionens eventuella delägarskap analyserades.

Regionstyrelsens presidium kopplar vid intervjun regionens inträde som delägare till den regionala utvecklingsstrategin. Av strategin framgår att regionen ska arbeta för att utveckla hela länet, vilket också innefattar flygplatsen och dess verksamhet. Därtill fördes det enligt presidiet diskussioner, vid tidpunkten för inträdet, huruvida det var rimligt att kommunen skulle vara ensam ägare för hela flygplatsens drift.

7.1.1 Bedömning

Vi bedömer att regionstyrelsen säkerställt att syftet med delägandet av Jönköping Airport AB tydliggjorts i bolagsordning och ägardirektiv i samband med beslutet om delägarskap.

Vi noterar att det i olika underlag beskrivits vilken roll flygplatsen har i länet och att det bedöms vara viktigt att ha en flygplats för att möjliggöra en konkurrenskraftig och attraktiv region ur flera perspektiv. Det granskade underlaget beskriver även att det finns en regional nytta med flygplatsen för den hälso- och sjukvård som regionen bedriver. Flygplatsen beskrivs också vara en resurs för att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner och bland annat fungera som beredskaps- och karantänsflygplats. Vid intervjuer har det framkommit hur det ur ett regionalt utvecklingsperspektiv är av stor vikt att regionen är med och utvecklar och driver flygplatsen.

Vi noterar även att beredningsunderlagen delvis lyfter de risker och svårigheter ett ägarskap medför inför regionfullmäktiges beslut.

Vi noterar att gällande bolagsordning och ägardirektiv som beslutats i samband med att fullmäktige godkände inträdet som delägare, beskriver syftet med bolagets verksamhet, till exempel vilken sorts verksamhet som ska bedrivas och att bolaget ska bidra till delägarnas utveckling och tillväxt.

7.2 STYRNING AV BOLAGET

Ägardirektiv och bolagsordning

Ägardirektivet är ägarnas väsentligaste verktyg för att stötta bolagsstyrelsen i dess uppdrag att under verksamhetsåret styra och leda verksamheten. Ägardirektivet fastställs vid bolagsstämman och är ett strategiskt framåtriktat dokument. Det bör bygga på en god dialog mellan ägarna och en analys av bolagets förutsättningar utifrån bolagsordning och omvärldsförändringar. Under verksamhetsåret är sedan bolagetsstyrelse och VD ytterst ansvariga för att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och effektivt.

⁸ Fastställt av kommunfullmäktige 2022-04-28 §108. Fastställt av regionfullmäktige, 2022-04-19 §32

I fastställd bolagsordning för Jönköping Airport AB⁹ framgår att ”ändamålet med bolagets verksamhet är att, inom den kommunala kompetensen och med iakttagande av kommunala principer såsom lokaliserings-, likställighets- och självkostnadsprincipen samt på affärsmässig grund där så ryms inom de för kommunen tillåtna områdena, svara för driften, förvaltningen och utvecklingen av flygplatsen och därigenom tillgodose behovet av flyg som en kommunikations- och transportmöjlighet för invånare, näringsliv och besökare. Genom den bedrivna verksamheten avser man bidra till Jönköpings kommuns och Region Jönköpings läns utveckling och tillväxt.”

Av bolagets ägardirektiv¹⁰ framgår att ändamålet med bolagets verksamhet är att bedriva flygplatsverksamhet och därmed tillgodose behovet av flyg som en kommunikations- och transportmöjlighet för Jönköpings kommuns och Region Jönköpings läns invånare, näringsliv, offentliga verksamheter och besökare. Genom den bedrivna verksamheten avser man bidra till Jönköping kommuns och Region Jönköpings läns utveckling och tillväxt. Uppdraget beskrivs vara att bedriva flygplatsverksamhet och vara en bidragande aktör till att skapa tillväxt och sysselsättning i Jönköpingsregionen. Bolaget ska även vara en resurs för att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner. I det ligger att fungera som beredskaps- och karantänsflygplats. I uppdraget ingår att utveckla och marknadsföra frakt- och passagerartrafiken på flygplatsen. I bolagets uppdrag ingår också att förvalta de av Jönköpings kommun ägda fastigheterna och lokalerna inom flygplatsområdet och utveckla flygplatsmiljön.

I ägardirektivet under rubriken ”miljömässiga, sociala och ekonomiska mål och riktlinjer” återfinns ett flertal mål och riktlinjer som bolaget ska följa:

<i>Kategori</i>	<i>Mål/riktlinjer som beskrivs i ägardirektivet</i>
God ekonomisk hushållning	<i>Kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning handlar om att kommunerna och regionerna långsiktigt ska klara av sina samhällsuppdrag med god kvalitet inom en sund finansiell utveckling. Styrelsen ansvarar för hur bolaget avser uppfylla nedanstående mål i det löpande strategi- och planeringsarbetet</i>
Verksamhetsmål	<p><i>Flygplatsen ska vara en viktig funktion för samhällsviktigt flyg och i det upprätthålla funktionen som beredskapsflygplats.</i></p> <p><i>Flygplatsen ska utveckla och marknadsföra frakt- och passagerartrafiken samt annan affärsverksamhet på flygplatsen för att stärka flygplatsens attraktivitet, utbud och därmed långsiktigt förbättra ekonomin.</i></p> <p><i>Bolaget ska arbeta för en hållbar utveckling. Bolaget ska arbeta proaktivt med miljö- och energifrågor samt driva utvecklingen mot fossilfritt flygresande, flygfrakt och övrig flygverksamhet. Bolaget ska säkerställa att den miljökoncession som finns för flygplatsen efterlevs och uppdateras.</i></p> <p><i>Bolaget ska sörja för att de av myndigheter för flygsäkerheten och för driften övriga nödvändiga tillstånd för verksamheten erhålls och upprätthålls.</i></p>
Finansiella mål	<i>Bolaget ska på lång sikt förbättra resultatet genom en ökad effektivitet och ökade intäkter. Bolaget ska utveckla verksamheten i den takt som ekonomi, säkerhet och miljö</i>

⁹ Fastställt av kommunfullmäktige 2022-04-28 §108. Fastställt av regionfullmäktige, 2022-04-19 §32

¹⁰ Utfärdat av kommunfullmäktige i Jönköpings kommun 2023-12-13 och av regionfullmäktige i Region Jönköpings län 2023-12-05. Därefter fastställt av Jönköpings Airports AB:s bolagsstämma.

	<i>tillåter. Om bolaget inte kan täcka verksamhetens kostnader med intäkter eller bidrag krävs en kapitaltäckning från ägarna i enlighet med aktieägaravtalet.</i>
Hållbar utveckling, Agenda 2030	<i>Agenda 2030 är vägledande för att nå de mänskliga rättigheterna och en hållbar region. Bolaget ska följa de hållbarhetsprogram som finns framtagna av Jönköpings kommun och Region Jönköpings län.</i>
Övergripande mål	<p><i>För den långsiktiga och önskade utvecklingen i Jönköpings kommun har kommunfullmäktige antagit en vision för Jönköpings kommun, Vision 2030.</i></p> <p><i>Därutöver har Region Jönköpings län antagit en regional utvecklingsstrategi 2020–2035 med en vision att Jönköpings län ska vara Sveriges mest hållbara, attraktiva och tillgängliga region.</i></p> <p><i>Bolaget ska verka i båda visionernas riktning.</i></p>

Bolagsstyrelsens ansvar i relation till ägarens

Av ägardirektivet framgår vilka uppgifter som bolagets styrelse har, vilket är att svara för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Styrelsen har det operativa ansvaret för bolaget och att verksamheten bedrivs i enlighet med vad som har beslutats på årsstämman. Styrelsen för bolaget ska se till att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Det står även att styrelsen bland annat ska:

- *Ha helhetssyn och koncernperspektiv för uppdraget*
- *Fastställa strategin för bolagets verksamhet uttryckt i affärsplan och budget*
- *Säkerställa att bolaget har en effektiv ledning*
- *Följa upp och kontrollera bolagets förvaltning*
- *Fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation*
- *Utfärda skriftliga instruktioner för ekonomisk rapportering*
- *Tillse att underställa ägarnas fullmäktige ärenden som enligt ägardirektivet ska hänskjutas fullmäktige för godkännande eller ställningstagande*
- *Tillse att det finns en tillfredsställande intern kontroll*
- *Årligen lämna en bolagsstyrningsrapport till ägarna*
- *Utfärda instruktion för VD:s arbete*
- *Årligen utvärdera VD:s arbete*
- *Årligen utvärdera styrelsens eget arbete*

Verkställande direktörs uppgifter är att på bästa sätt tillvarata bolagets intresse och följa den VD-instruktion som styrelsen fastställer. Det innebär att verkställande direktör ska verka för att kommunens ändamål med verksamheten förverkligas enligt bolagsordning, ägardirektiv och styrelsebeslut. Enligt ägardirektiv ska verkställande direktör:

- *Sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar*
- *Se till att bolagets bokföring och medelsförvaltning sköts på betryggande sätt*

- *Förse styrelsen med information om bolaget och dess verksamhet samt det underlag i övrigt som styrelsen behöver för sitt arbete*

Ägardirektivet lyfter även att ägarna ska ha en aktiv styrning och ledning av sitt bolag. Detta innebär bland annat att de löpande ska utvärdera:

- *Verksamheten och verksamhetsformen*
- *Bolagets strategier och mål*
- *Hur bolagsverksamheten sköts av styrelsen och bolagsledningen*

I ägardirektivet beskrivs det även hur bolaget ska bereda ägarna möjlighet att ta ställning innan beslut fattas som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Till denna beslutskategori hör:

- *Större investeringar överstigande 20 mnkr;*
- *Förvärv eller bildande av dotterbolag;*
- *Förvärv av aktier i annat företag;*
- *Förvärv av fastigheter vilka är av sådan omfattning att de påverkar bolagets långsiktiga ekonomi;*
- *Planer som gäller ändrad inriktning av bolagets verksamhet eller start av ny rörelsegren eller nedläggning av befintlig sådan*

I bolagsordningen anges att bolaget skall bereda kommunfullmäktige i Jönköpings kommun och regionfullmäktige i Jönköpings län möjlighet att ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell betydelse eller annars av större vikt fattas. Vidare framkommer att *"enighet är av vikt för beslut av principiell betydelse"* och att det ska *"ske samråd mellan parterna och beredningen av ärendena innan dessa överlämnas till de båda fullmäktige för ställningstagande"*. Skulle olika meningar uppkomma i bolagets styrelse om ett ärende är av sådan art att godkännande från ägarnas fullmäktige ska inhämtas ska samråd ske med ägarna.

Därtill beskrivs det hur bolaget enligt aktieägaravtalet ska samråda med ägarna kring ärenden av vikt som inte ryms inom området ovan. Det avser följande typer av ärenden:

- *Bolagets egna investeringar som överstiger 3 mnkr.*
- *Vid tecknande av avtal rörande flygtrafiken som utgör en bedömd risk för hela avtalsperioden överstigande 2 mnkr för Jönköping Airport.*
- *För investeringar i de av Jönköpings kommunägda fastigheter och lokalerna ska samråd ske med ägarna.*

Protokollgranskning

Regionstyrelsen har regelbundet återkommande ägardialog med Jönköping Airport AB, vilket framgår av genomförd protokollgranskning. Av kallelser och protokoll från ägarsamråd och ägardialogerna framgår de punkter som behandlats vid mötet, så som bolagets pågående verksamhet, ekonomiska läge, omvärldsfaktorer som påverkar bolaget (exempelvis nya lagar, regeringsuppdrag eller dylikt).

Vid ägarsamråden och ägardialogerna deltar tjänstepersoner från kommunen och regionen samt representanter från regionstyrelsen och kommunstyrelsen. Därtill noterar vi att bolagets VD (Jönköping Airport) medverkar vid vissa tillfällen.

Protokollgranskningen visar även på att frågor rörande bolaget behandlas återkommande på regionstyrelsens arbetsutskott (RSAU) och regionstyrelsens sammanträden. Exempelvis redovisas resultatet från ägardialoger och återrapportering från ägarsamråd. I protokollen ges endast en kortfattad och övergripande beskrivning av vad som diskuterats under dessa tillfällen. Vi kan även se att regionstyrelsen fattat beslut gällande förlusttäckningsgaranti för bolaget.

Dialog mellan bolaget och regionstyrelsen

I dokumentet "*Årsplanering Regionstyrelsen 2025*"¹¹ anges att regionstyrelsen under 2025 i september månad ska ha dialog med helägda och delägda bolagsstyrelser. Jönköping Airport är en av de föredragande.

I intervjuer med regionstyrelsens presidium beskrivs att regionstyrelsen en gång om året har möten med samtliga bolag och där får bland annat styrelsen för flygplatsen och VD möjlighet att berätta om det senaste inom verksamheten. Regionstyrelsens presidium upplever att regionstyrelsen är en aktiv ägarföreträdare och följer ägardirektivet. Ett ytterligare sätt som presidiet agerar i sin egenskap av delägare beskrivs vara att delta i dialoger med ansvarig minister och departement för att diskutera frågor kring regionala flygplatsers finansiering, utveckling och förutsättningar.

I intervjuer med representanter från bolaget beskrivs hur bolaget har betydligt tätare dialog med kommunens tjänstepersoner och Rådhus AB, än med regionens tjänstepersoner. Detta beskrivs vara ett problem eftersom bolaget ägs till 50% av regionen. Det beskrivs även att det inte sker någon systematisk avstämning på högre tjänstemannanivå mellan regionen och bolaget.

Iakttagelser från genomförda intervjuer

De intervjuade tjänstepersonerna lyfter att det finns ett behov av att ägarna ses oftare för att på ett tydligare sätt samordna sin styrning av bolaget. I nuläget träffas de båda ägarna vid ägarsamråden/ägardialogen men det upplevs inte som tillräckligt, givet bolagets särart (exempelvis höga säkerhetskrav, strikta och komplicerade regelkrav och krav på tillräcklig infrastruktur). Företrädare från regionen lyfter att det inte sker någon samordning mellan kommunen och regionen inför bolagstämman. Däremot lyfter regionstyrelsens presidium vid intervjuer att det finns en tät dialog, och att presidiet bedömer att regionen har en tätare dialog med Jönköping Airport AB än med övriga bolag som regionen äger.

I genomförda intervjuer beskrivs det hur VD och bolagsstyrelse upplever att de är begränsade av ägardirektivets formuleringar kring samråd vid ärenden av vikt som inte ryms inom principiell beskaffenhet. Särskilt lyfts gränserna för investeringar som överstiger på 3 mnkr, och avtalstecknande rörande flygtrafiken överstigande 2 mnkr som problematiska. Enligt de intervjuade från bolaget är denna gräns lågt satt givet bolagets verksamhet där dyrare investeringar är mer vanligt förekommande än i många andra typer av kommunala bolag. Därtill beskrivs det hur det är en tidkrävande process att kalla till ägarsamråd för denna typ av beslut, vilket enligt de intervjuade, leder till tröga beslutsprocesser, längre ledtider och en mindre effektiv styrning.

Regionstyrelsens presidium beskriver i intervjun att det finns en upparbetad pågående dialog med kommunernas kommunstyrelseordförande inom ramen för det regionala utvecklingsarbetet. Dessa träffar sker enligt uppgift återkommande och behandlar bland annat Jönköping Airport AB. Därtill beskrivs att det funnits diskussioner att involvera näringslivet kring frågor som rör utvecklingen av Jönköping Airport AB, men att näringslivet inte visat intresse av att bli involverade.

¹¹ Saknas datering

7.2.1 Bedömning

Vi bedömer att ägardirektiv och bolagsordning är i allt väsentligt ändamålsenligt utformade och att de utgör grund för styrning och ledning av Jönköping Airport AB.

Vi noterar att gällande ägardirektiv och bolagsordning reglerar bolagets uppdrag och syfte. Därtill återfinns det ett antal mål, både verksamhetsmässiga och finansiella mål i dokumenten. Vi noterar dock att det på några ställen i dokumenten enbart hänvisas till kommunperspektivet och inte båda ägarnas perspektiv.

Vi noterar att den formella ansvarsfördelningen så som den framgår av bolagsordning och ägardirektiv är rimlig och ger bolagets styrelse och VD mandat att under året bedriva verksamheten i enlighet med kraven i aktiebolagslagen (SFS 2025:804). Vi noterar dock bolagsföreträdarnas synpunkter på beloppsgräns för ägarsamråd och bedömer att det bör diskuteras i kommande dialoger med bolaget.

Vi bedömer att det i allt väsentligt finns tydliga verksamhets- och finansiella mål för bolaget.

I granskningen framkommer att det finns verksamhetsmål, övergripande mål, riktlinjer och finansiella mål i ägardirektivet. Dessa är enligt vår bedömning i allt väsentligt tydliga och anpassade för verksamhetens särart.

Vi bedömer emellertid att det finansiella målet som återfinns i gällande ägardirektiv, inte är tillräckligt tydligt formulerat. Vår bedömning är att det finansiella målet behöver konkretiseras för att ge bolaget tydligare förutsättningar för att planera och styra sin verksamhet.

Vi bedömer att regionstyrelsen i allt väsentligt i tillräcklig omfattning har säkerställt en ändamålsenlig styrning av Jönköping Airport AB

Vi bedömer att det i allt väsentligt finns ändamålsenliga forum för dialog mellan regionstyrelsen och Jönköping Airport AB.

Inom ramen för granskningen framgår att regionstyrelsen och bolaget har återkommande ägarsamråd och ägardialoger. Därtill framgår av protokollgranskningen att regionstyrelsen och regionstyrelsens arbetsutskott har återkommande möten med bolaget, dels i form av ägarsamråd och via ägardialogsmöten. Däremot uppges i granskningen att det inte sker någon samordning mellan ägarna inför bolagsstämman. Vi bedömer att det finns skäl för regionstyrelsen att ta initiativ till sådan samordning.

Vi noterar utifrån genomförda intervjuer att det beskrivs finnas en tätare kontakt mellan moderbolaget i kommunen och bolaget. En bidragande orsak uppges vara att bolagets likviditetshantering är kopplad till kommunens moderbolag och att bolaget ska nyttja kommunens

kompetens inom olika områden. Vi noterar att de intervjuade informerar om att det inte finns någon upparbetad kontakt eller mötesstruktur mellan högre tjänstepersoner från regionen och bolaget. Vidare framgår av intervjuerna med bolaget att det finns behov av en tätare uppföljning och dialog med regionen kring dess verksamhet, medan regionstyrelsens presidium upplever att det finns tillräckligt med tillfällen för dialog. I kommunallagen beskrivs i 6 kap. 1 § att styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens eller regionens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet. Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana juridiska personer som avses i 10 kap. 2–6 §§ och sådana kommunalförbund som kommunen eller regionen är medlem i. *Lag (2019:835)*. Vi bedömer att regionstyrelsen bör överväga att ta initiativ till en mer löpande dialog mellan regionen och bolaget.

Vi noterar att det enligt intervjuuppgift förekommer dialog på politisk nivå mellan länets kommuner och regionen om frågor rörande bland annat flygplatsen. Därtill framgår att näringslivet visat svalt intresse att vara med och utveckla flygplatsen.

7.3 UPPFÖLJNING OCH KONTROLL AV BOLAGET

Uppföljning av ägardirektiv (måluppfyllelse och efterlevnad av styrdokument)

Av granskningen framgår att bolaget årligen upprättar en bolagsrapport som en del av bolagets rapportering till ägarna. Vi har tagit del av 2024 års version med namnet: *”Bolagsrapport Jönköping Airport AB – verksamhetsåret 2024”*¹². Här återfinns bland annat en uppföljning av de kommunövergripande målen och Jönköpings kommuns Vision 2030s fyra fokusområden. Det finns emellertid ingen uppföljning kopplad till Region Jönköpings läns vision, *”För ett bra liv i en attraktiv region”* eller några regionövergripande mål.

I bolagsrapporten beskrivs hur bolaget under året arbetat mot de fyra fokusområdena och vilka åtgärder som vidtagits för att nå en god måluppfyllelse. Dessa fyra fokusområden härstammar från de mål som Jönköpings kommun fastslagit. Bolagets ändamål som beskrivs i gällande bolagsordning, följs också upp med en beskrivning som berör vikten av att flygplatsen erbjuder näringsliv, företag, organisationer, utbildningssektorn och offentlig verksamhet en flygplats.

Det återfinns även en uppföljning av ägardirektivets miljömässiga, sociala och ekonomiska mål och riktlinjer (som presenteras i tabellform i avsnitt 7.2), hur bolaget arbetat med dessa under året samt vilka åtgärder som vidtagits. I vissa fall finns det beskrivning av hur bolaget framöver ämnar arbeta med målen eller riktlinjerna.

Vi har kontrollerat vilka mål och riktlinjer som återfinns i ägardirektiven (se avsnitt 7.2) och som inte följs upp i 2024 års bolagsrapport:

Verksamhetsmål:

- Bolaget ska arbeta för en hållbar utveckling. Bolaget ska arbeta proaktivt med miljö- och energifrågor samt driva utvecklingen mot fossilfritt flygresande, flyg-frakt och övrig flygverksamhet. Bolaget ska säkerställa att den miljökoncession som finns för flygplatsen efterlevs och uppdateras.

¹² Saknas datering.

Hållbar utveckling, Agenda 2030

- *Agenda 2030 är vägledande för att nå de mänskliga rättigheterna och en hållbar region. Bolaget ska följa de hållbarhetsprogram som finns framtagna av Jönköpings kommun och Region Jönköpings län.*
 - *Förtydligande kommentar: målet för Region Jönköpings län följs inte upp, enbart för Jönköpings kommun.*

Övergripande mål

- Därutöver har Region Jönköpings län antagit en regional utvecklingsstrategi 2020–2035 med en vision att Jönköpings län ska vara Sveriges mest hållbara, attraktiva och tillgängliga region.

Bolagsrapporten innehåller en uppföljning av det finansiella målet. Det beskrivs vilka åtgärder som bolaget vidtagit under 2024. I uppföljningen finns emellertid ingen beskrivning av åtgärder eller en plan för hur ekonomin på lång sikt ska förbättras.

I bolagsrapportens återfinns även en tabell där bolaget redogör för vilka styrdokument som påverkar bolaget, och huruvida dokumenten är aktuella och efterlevs. För Region Jönköpings län återfinns särskilt två styrdokument:

Styrdokument – Region Jönköpings län	Aktuellt och efterlevs	Kommentar
<i>Region Jönköpings läns hållbarhetsprogram</i>	<i>Ja</i>	-
<i>Region Jönköpings läns Regional utvecklingsstrategi 2020–2035</i>	<i>Ja</i>	-

Av tabellen ovan framgår att styrdokumenterna är ”*aktuella och efterlevs*”. Det beskrivs emellertid inte i bolagsrapporten vilka åtgärder bolaget vidtagit eller hur det arbetat med Region Jönköpings län regionala utvecklingsstrategi 2020–2035 eller det hållbarhetsprogram som finns framtaget av Region Jönköpings län. Det beskrivs endast, att dokumenten är aktuella och efterlevs och kommentarsfliken är lämnad tom.

Sammanfattningsvis kan vi se att två av de tre mål som inte följs upp av bolaget berör regionens mål eller riktlinjer. Vi noterar dock att det finns motsvarande/liknande målområden som är från Jönköpings kommun och som följs upp i bolagsrapporten. Vi kan utifrån genomförd protokollgranskning inte heller se att regionstyrelsen begärt någon uppföljning med anledning av avsaknaden av denna uppföljning.

Beslut om bolagsverksamhet

I tjänsteskrivelsen ”*Beslut om bolagsverksamhet 2024, Jönköping Airport AB varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och inom ramen för de kommunala befogenheterna*”¹³ beskrivs hur regionstyrelsen ska bedöma om verksamheten i Jönköping Airport AB som bedrivits under 2024 har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet samt utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Följande punkter besvarades inom ramen för bolagsstyrningsrapporten:

1. Styrelse och verkställande direktör

¹³ Daterad 2025-04-30 RJL 2025/1530

2. Bolagets ändamål
3. Kommunala principerna
4. Kommunala kompetensen
5. Ägardirektivet
6. Intern kontroll

Bolag	1	2	3	4	5	6
Jönköping Airport AB	OK	OK	OK	OK	OK	OK (kommentar)

Gällande punkt 6 kommenteras att det delägda bolaget har väl fungerande rutiner för intern kontroll.

Uppföljning av bolagets ekonomi och nyckeltal

I gällande ägardirektiv framgår att Jönköpings kommun genom Jönköpings Rådhus AB och Region Jönköpings län ska utöva styrning och tillsyn samt uppföljning av bolaget. Därtill beskrivs att Jönköpings Rådhus AB och Region Jönköpings län kontinuerligt ska avrapportera till kommun-/regionstyrelsen och kommun-/regionfullmäktige

Av bolagets årsredovisning för 2024¹⁴ framgår att bolaget redovisar ett negativt resultat på 32mnr. I årsredovisningen finns en kortare summering av bolagets verksamhet där till exempel en redovisning av antal ton gods (flygfrakt) som hanterats under året, antal passagerare som nyttjat flygplatsen och vilka investeringar som genomförts.

I dokumentet *"Kommentarer till ekonomirapport 1 - 2025"*¹⁵ presenteras olika nyckeltal för verksamheten, till exempel antal resenärer och mängden frakt som hanterats. Bolaget redovisar ett ackumulerat resultat för perioden januari-april om -13,4 mnr där budget låg på -13,2 mnr, vilket innebär -1,4% jmf än budget. Det är framför allt intäkter för avisning som gör att bolaget tappar intäkt på -0,4 mnr. Dock har bolaget lägre driftkostnader under perioden.

I tjänsteskrivelsen *"Jönköpings flygplats – Frågeställningar via ägarsamråd"*¹⁶ framgår en analys av bolagets ekonomi och det beskrivs bland annat hur:

- *"En stor del av bolagets kostnader är fasta och svåra att påverka. I likhet med andra flygplatser är marginalkostnaderna små, vilket innebär att kostnadsmassan bara till en mindre del påverkas när volymerna i antal flygningar och antal passagerare förändras.*
- *Etablering av en reguljär utlandslinje eftersträvas av bolaget, men ingenting är aktuellt i nuläget. En etablering kommer att kräva ett betydande ekonomiskt stöd i någon form ett antal år under etableringsfasen.*
- *Fraktverksamheten är utformad enligt ett sammanhållet koncept som efterfrågas av fraktbolag och deras kunder. Konceptet genererar ett bra ekonomiskt tillskott till JAAB. Fraktverksamheten är kärnan i bolagets affärsverksamhet.*
- *Samhällsnyttigt flyg ger nytta inom ett flertal områden, men inte så stora intäkter för bolaget. Chartertrafiken ger ett visst ekonomiskt tillskott, men liksom det samhällsnyttiga flyget kan denna del inte bära så stor del av flygplatsens kostnader.*
- *Möjligheter och effekter av ny teknik är svårbedömda. Detta gäller såväl volymer/aktiviteter på flygplatsen som de ekonomiska konsekvenserna för JAAB."*

¹⁴ Räkenskapsåret 2024-01-01 - 2024-12-31,

¹⁵ Upprättat av Jönköpings Rådhus AB. Saknas datering.

¹⁶ Daterad 2024-11-04

Analysunderlaget presenterar emellertid inga förslag på åtgärder som kan genomföras för att förbättra bolagets ekonomiska utveckling.

I "kunskapsunderlag om elflyget och potentiella implikationer för Jönköpings Kommun"¹⁷ som beställts av Jönköpings kommun beskrivs det hur elflygets förutsättningar ser ut framöver och hur det kan påverka Jönköping Airport AB. Underlaget presenterar emellertid inga planer för hur bolagets ekonomi kan förbättras.

Regionstyrelsen får ta del av information från genomförda ägarsamråd. Vi har tagit del av olika former av protokollsanteckningar och minnesanteckningar från genomförda ägarsamråd och ägardialoger under 2024 och 2025. I dessa framkommer bland annat information om bolagets pågående verksamhet, ekonomiska läge, omvärldsfaktorer som påverkar bolaget (exempelvis nya lagar, regeringsuppdrag eller dylikt). Vi kan se att regionstyrelsen fattat beslut gällande förlusttäckningsgaranti för bolaget men inte att regionstyrelsen tagit några initiativ till åtgärder med anledning av bolagets redovisade underskott.

lakttagelser från intervjuer

I intervjuer med regionstyrelsens presidium beskrivs att regionstyrelsen en gång om året har möten med samtliga bolag och där får bland annat styrelsen för flygplatsen och VD möjlighet att berätta om det senaste inom verksamheten. Regionstyrelsens presidium upplever att regionstyrelsen är en aktiv ägarföreträdare och följer ägardirektivet samt att det finns en dialog vid både RSAU och regionstyrelsens sammanträden om flygplatsens utveckling och verksamhet.

Presidiet informerar vid intervjutillfället om att regionen nyligen infört att bolagen, en gång per mandatperiod, ska informera regionfullmäktige om deras verksamheter. Detta motiveras genom att även fullmäktige och inte enbart regionstyrelsen behöver ha tillräcklig insikt i bolagens verksamhet.

Av intervjuer framgår även att det skett uppföljande möten mellan kommunen och bolaget med anledning av redovisningen av bolagets delårsrapporter. Uppföljning av bolagets delårsrapport sker enligt uppgift endast med Rådhus AB och inte med regionens företrädare.

7.3.1 Bedömning

Vi bedömer att regionstyrelsen i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig uppföljning och kontroll och att det i allt väsentligt finns ändamålsenliga rutiner för rapportering och uppföljning av Jönköping Airport AB.

Vi bedömer att regionstyrelsen endast delvis följt upp att syftet med ägandeskapet av Jönköping Airport AB uppnås.

Vi bedömer att regionstyrelsen endast delvis, på ett löpande sätt följer upp hur ägardirektiv, bolagsordning och övriga styrdokument efterlevs.

Vi noterar att regionstyrelsen, i enlighet med kommunallagen, 6 kap. 9 § för år 2024 prövat om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

¹⁷ RISE Research Institutes of Sweden AB, 2025-02-28

Däremot noterar vi att det sker kontinuerliga ägardialoger med representanter från bolaget och de två ägarna. Vid dessa tillfällen diskuteras verksamhetsmässiga och ekonomiska frågor som berör bolaget. Därtill noterar vi att målen och riktlinjerna som i finns ägardirektivet delvis följs upp i den bolagsrapport som bolaget upprättar. I bolagsrapporten saknas uppföljning av tre fastställda mål eller riktlinjer. Två av dessa som inte följs upp av bolaget berör regionens mål eller riktlinjer. Vi noterar dock att det finns motsvarande/liknande målområden som härrör från Jönköpings kommun och som följs upp i bolagsrapporten. Vi bedömer att uppföljningen av det finansiella målet inte på ett tydligt sätt beskriver åtgärder och planering för att säkerställa en förbättrad ekonomi på lång sikt på det sätt som målet anger.

Vidare har det enligt intervjuuppgift fattats beslut om att bolagen en gång per mandatperiod, ska informera regionfullmäktige om deras verksamheter. Detta för att stärka fullmäktiges insyn och uppföljning av bolagens verksamhet.

Vi bedömer att regionstyrelsen endast delvis vidtar tillräckliga åtgärder i de fall Jönköping Airport AB redovisar väsentliga avvikelser mot ekonomi och/eller mål.

Som framgår ovan saknas uppföljning av tre verksamhetsmässiga mål i bolagets bolagsrapport. Vi kan inte se att regionstyrelsen begärt någon kompletterande uppföljning eller information med anledning av detta.

Det finansiella målet ställer krav på att bolaget ska vidta åtgärder för att på lång sikt förbättra resultatet utan att påverka säkerheten och miljön. I de fall det inte bolaget kan uppnå en ekonomi i balans på egen hand ska ägarna täcka upp underskotten. Som framgår ovan saknas det i rapporteringen från bolaget, tydliga åtgärder och en plan för hur ekonomin ska förbättras i enlighet med målet. Vi kan inte se att regionstyrelsen som ägare efterfrågat kompletterande uppföljning eller på annat sätt aktivt bidragit till att åtgärder och planering med anledning av detta tas fram. Vi bedömer att beslut om förlusttäckningsgarantin är förenlig med ägardirektivet, men att regionen som ägare därutöver aktivt bör ta initiativ till insatser som bidrar till att på lång sikt förbättra ekonomin i enlighet med det finansiella målet.

8 SAMLAD BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Granskningen har syftat till att bedöma om regionstyrelsens ägarstyrning av Jönköping Airport AB säkerställer att regionfullmäktiges mål och uppdrag uppfylls.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att regionstyrelsen i allt väsentligt har etablerade strukturer för en ändamålsenlig ägarstyrning av Jönköpings Airport AB. Bakgrunden är att väsentliga styrdokument finns på plats och följs av regionstyrelsen och att det även finns etablerade forum för ägarstyrning, ägardialog och uppsikt.

Vi bedömer dock att regionstyrelsen inom ramen för sin ägarstyrning endast delvis är en tillräckligt aktiv ägare sett till de utmaningar som finns avseende Jönköpings Airport AB. Detta eftersom vår granskning visar att det finns behov av en aktivare ägare i form av såväl kravställning som analys utifrån bolagets ekonomiska förutsättningar, vilket i sin tur ställer krav på en närmare och tätare dialog såväl med bolaget som med Jönköpings kommun som samarbetspartner.

Se inledning samt respektive rapportkapitel för en mer detaljerad beskrivning.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi regionstyrelsen att:

- Genomföra en utvärdering av vilka åtgärder som bör vidtas för att inom ramen för nuvarande bolagsordning och ägardirektiv bli en aktivare och tydligare ägare av Jönköping Airport AB, och där nyckelpersoner i den egna förvaltningen i högre utsträckning involveras.
- Ta initiativ till en utvecklad samordning av ägarstyrningen och uppföljningen av bolaget tillsammans med Jönköpings kommun där särskilt samordning inför bolagsstämma prioriteras.
- Säkerställa att samtliga mål och riktlinjer som återfinns i ägardirektivet följs upp och att åtgärder vidtas av bolaget vid avvikelser.
- Säkerställa en tillräcklig uppföljning av bolagets ekonomi och att åtgärder och en plan tas fram för att på lång sikt förbättra bolagets ekonomi i enlighet med det finansiella målet i ägardirektivet.

Datum som ovan

Azets Revision & Rådgivning AB

Vilhelm Rundquist

Certifierad kommunal revisor

John Martinsson

Verksamhetsrevisor

9 BILAGOR

Regionstyrelsens arbetsutskotts (RSAU) protokoll

Utdrag från protokollen från RSAU där Jönköping Airport AB berörs under 2024–2025.

Datum och paragraf	Tema/rubrik	Vilken information återfinns i protokollet?
2024-01-16 §§ 1–25	Rapport till och från andra mötesforum	<i>Ordföranden återrapporterar från ägarsamråd med Jönköpings Airport den 18 december där det ekonomiska läget och budget för 2024 behandlades. Diskussion förs utifrån vikten av att lyfta den regionala nyttan med flygplatsen och få det strategiska perspektivet på agendan framöver</i>
2024-02-27 §§25–50	Förlusttäckningsgaranti	<i>Jönköpings Airport AB anhåller om förlusttäckningsgaranti för 2024 från ägarna. Region Jönköpings läns andel av förlusttäckningsgarantin är 17 250 000 kronor. Region Jönköpings län har i budget för 2024 avsatt 13 000 000 kronor för aktieägartillskott för att täcka en förlust i Jönköpings Airport AB. För att kunna garantera förlusttäckningsgaranti behöver 4 250 000 kronor reserveras från regionstyrelsens oförutsedda medel</i>
2024-03-19 §71	Information från RSAU inför årsstämman 2024 för Jönköping Airport AB	<i>Bolaget bör arbeta med flerårsplan kopplat till budget, både avseende driftsbudget och investeringsbudget</i>
2024-05-21 §108	Beslut om bolagsverksamhet	<i>Beslut om bolagsverksamhet 2023 varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och inom ramen för de kommunala befogenheterna. Här ingår Jönköping Airport AB. §90 utskickad kallelse till ägardialog med Jönköpings kommun för Jönköpings Airport AB den 17 juni</i>
2024-06-24 §123	Rapport till och från andra mötesforum	<i>Samrådsmöte med Jönköpings kommun avseende flygplatsen.</i>

		Uppdrag har getts till region- och kommundirektör att se över vilka konsekvenser som blir om verksamheten avslutas. Synpunkter som diskuteras är statens ansvar, personalkostnader, är prisbilden för resande korrekt, frågan om elflyg, hyreskostnader.
2024-12-03 §202	Information	<i>Information om att ägarsamråd för Jönköping Airport sker den 9 december</i>
2025-02-25 §53	Förlusttäckningsgaranti	<i>Jönköpings Airport AB anhåller om förlusttäckningsgaranti för 2025 från ägarna. Region Jönköpings läns andel av förlusttäckningsgarantin är 17 700 000 kronor. Region Jönköpings län har i budget för 2025 avsatt 13 000 000 kronor för aktieägartillskott för att täcka en förlust i Jönköpings Airport AB. För att kunna garantera förlusttäckningsgaranti behöver 4 700 000 kronor reserveras från regionstyrelsens oförutsedda medel.</i>
2025-03-25 § 61	Årsstämma Jönköpings Airport AB 2025	<i>Ordföranden rapporterar från genomförd årsstämma för Jönköpings Airport AB den 24 mars 2025. Regionstyrelsens arbetsutskott lägger informationen till handlingarna</i>
2025-05-20 §118	Beslut om bolagsverksamhet	<i>Beslut om bolagsverksamhet 2024 för Jönköping Airport AB varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och inom ramen för de kommunala befogenheterna. Häri ingår Jönköping Airport AB</i>
2025-06-23 § 132	Rapport till och från andra mötesforum	<i>Ordföranden rapporterar från genomfört ägarsamråd för Jönköpings Airport AB den 16 juni. En ägargemensam skrivelse utifrån hur staten ser sitt ansvar för Jönköpings flygplats skickades till regeringen den 17 juni</i>

2025-10-08 §177	<i>Rapport till och från andra mötesforum</i>	Möte på Jönköping Airport utifrån direktivet Statens framtida roll som ägare och förvaltare av flygplatser samt Bromma flygplats funktion, Dir. 2025:55, där den ansträngda situationen för flygplatsen lyftes av ägarna. Ett ökat anslag till beredskapsflygplatser i budget för 2026 innebär att ca 75% av underskottet beräknas täckas av statliga medel.
-----------------	---	--

Regionstyrelsens protokoll

Utdrag från protokollen från regionstyrelsens där Jönköping Airport AB berörs under 2024–2025.

Datum och paragraf	Tema/rubrik	Vilken information återfinns i protokollet?
2024-03-06, §44	<i>Beslut kring förlusttäckningsgaranti</i>	<i>Jönköpings Airport AB anhåller om förlusttäckningsgaranti för 2024 från ägarna. Region Jönköpings läns andel av förlusttäckningsgarantin är 17 250 000 kronor. Region Jönköpings län har i budget för 2024 avsatt 13 000 000 kronor för aktieägartillskott för att täcka en förlust i Jönköpings Airport AB. För att kunna garantera förlusttäckningsgaranti behöver 4 250 000 kronor reserveras från regionstyrelsens oförutsedda medel</i>
2024-06-04, §129	<i>Beslut om bolagsverksamhet</i>	<i>Regionstyrelsen bedömer att verksamheten i Jönköping Airport AB som bedrivits under 2023 har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet samt utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.</i>
2025-03-05, §56	<i>Beslut kring förlusttäckningsgaranti</i>	<i>Jönköpings Airport AB anhåller om förlusttäckningsgaranti för 2025 från ägarna. Region Jönköpings läns andel av förlusttäckningsgarantin är 17 700</i>

		<p>000 kronor. Region Jönköpings län har i budget för 2025 avsatt 13 000 000 kronor för aktieägartillskott för att täcka en förlust i Jönköpings Airport AB. För att kunna garantera förlusttäckningsgaranti behöver 4 700 000 kronor reserveras från regionstyrelsens oförutsedda medel.</p>
2025-06-03, §132	<p>Beslut om bolagsverksamhet</p>	<p>Regionstyrelsen bedömer att verksamheten i Jönköping Airport AB som bedrivits under 2024 har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet samt utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna</p>
2025-09-23, §176	<p>Ägardialog med hel- och delägda bolag</p>	<p>Regionstyrelsen håller ägardialoger med de hel- och delägda bolagen Jönköping Airport AB, Almi Ny 21 AB, TvNo Textilservice AB, RJL, Tågdepån Nässjö AB, RJL Älghunden 4 AB, Bostadsbyggen i Jönköping, AB och Smålands Turism AB, se §§ 177–179, 183–184, 195–196.</p>
2025-10-08, §177	<p>Rapport till och från andra mötesforum</p>	<p>Ordföranden rapporterar från andra mötesforum: möte på Jönköping Airport utifrån direktivet Statens framtida roll som ägare och förvaltare av flygplatser samt Bromma flygplats funktion, Dir. 2025:55, där den ansträngda situationen för flygplatsen lyftes av ägarna. Ett ökat anslag till beredskapsflygplatser i budget för 2026 innebär att ca 75% av underskottet beräknas täckas av statliga medel.</p>